

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA HENRIKA SAUGMANDSGORA ĒES
[HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE]

SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 20. maijā¹

Lieta C-836/19

Toropet Ltd
pret
Landkreis Greiz

(*Verwaltungsgericht Gera* (Gēras Administratīvā tiesa, Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sabiedrības veselība – Veselības aizsardzības noteikumi attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam – Regula (EK) Nr. 1069/2009 – 7. panta 1. punkts – Klasifikācija, kas atspoguļo cilvēku un dzīvnieku veselības apdraudējuma līmeni – 10. panta a) un f) punkts – Trešās kategorijas materiāls – Sadalīšanās, bojājumi un svešķermeņi materiālā – Pienākums pārklassificēt par otrās kategorijas materiāliem – 9. panta h) punkts – 4. panta 1. un 2. punkts – Pienākums kontrolēt uzņēmējus no dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu savākšanas līdz to izlietošanai vai likvidēšanai

I. Ievads

1. Šis *Verwaltungsgericht Gera* (Gēras Administratīvā tiesa, Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Regulas (EK) Nr. 1069/2009² par dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem interpretāciju, it īpaši uz tādu dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu pārklassificēšanu zemākā kategorijā, kas vairs neatbilst tās kategorijas prasībām, kurā tie sākotnēji klasificēti.

2. Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp sabiedrību *Toropet Ltd* un *Landkreis Greiz* (Greicas apriņķis, Vācija) par tā lēmumu pārklassificēt dažus trešās kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus otrajā kategorijā un pēc tam likvidēt, jo tie bija mainījušies pelējuma, puves un svešķermeņu dēļ.

¹ Oriģinālvaloda – franču.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2009. gada 21. oktobris), ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1774/2002 (Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu regula) (OV 2009, L 300, 1. lpp.).

3. Turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ es uzskatu, ka dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, kas sākotnēji klasificēti trešajā kategorijā un kas vairs neatbilst ar šo kategoriju saistītajam riska līmenim pēc sadalīšanas vai sabojāšanās, vai kontakta ar svešķermeņiem, ir jāpārklasificē zemākā kategorijā³.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Regula Nr. 1069/2009

4. Regulas Nr. 1069/2009 11., 29. un 38. apsvēruma redakcija ir šāda:

“(11) [...] Būtu skaidri jānosaka galvenie mērķi noteikumiem par dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, proti, ka jākontrolē cilvēku un dzīvnieku veselībai radītais risks un jāaizsargā barības un pārtikas ķēdes drošums. Šīs regulas noteikumiem būtu jāļauj sasniegt šos mērķus.

[..]

(29) Dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti vai atvasinātie produkti būtu jāiedala trīs kategorijās, kuras atspoguļo cilvēku un dzīvnieku veselībai radītā riska pakāpi, pamatojoties uz riska novērtējumiem. Dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti vai atvasinātie produkti, kas rada lielu risku, būtu jāizmanto tikai mērķiem ārpus barības ķēdes, bet tos, kas rada mazāku risku, būtu jāļauj izmantot drošos apstākļos.

[..]

(38) Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus vajadzētu izmantot tikai tad, ja, tos pārstrādājot un laižot tirgū atvasinātus produktus, kuri ražoti no dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, tiek mazināts cilvēku un dzīvnieku veselībai radītais risks. Ja tas nav iespējams, blakusprodukti būtu jālikvidē drošos apstākļos. [...] Kopumā risinājumiem attiecībā uz augstāka riska kategoriju vajadzētu būt pieejamiem arī zemāka riska kategorijām, ja vien nav piemērojami īpaši apsvērumi, ņemot vērā risku, kas saistīts ar atsevišķiem dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem.”

5. Šīs regulas 2. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir formulēts šādi:

“1. Šo regulu piemēro:

a) dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātiem produktiem, kuri saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem ir izslēgti no cilvēku patēriņa; [..]”

³ Zemākās kategorijas ir pirmā un otrā kategorija, kas ietver augsta riska materiālus un atbilst stingrākām prasībām. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamatlietā aplūkotie materiāli neietver pirmās kategorijas materiālus, kas ietver visaugstāko risku, tādējādi pārklasificēšana tika veikta otrajā kategorijā.

6. Minētās regulas 4. panta “Sākuma punkts ražošanas ķēdē un pienākumi” 1. un 2. punktā noteikts:

“1. Tiklīdz uzņēmējs rada dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus vai atvasinātus produktus, uz kuriem attiecas šīs regulas darbības joma, tie šos produktus identificē un nodrošina, ka ar tiem rīkojas saskaņā ar šo regulu (sākuma punkts).

2. Uzņēmēji nodrošina, ka visi viņu uzņēmējdarbības kontrolē esošie dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti un atvasināto produktu savākšanas, transportēšanas, darbību, ko ar tiem veic, apstrādes, pārstrādes, uzglabāšanas, laišanas tirgū, izplatīšanas, lietošanas un likvidēšanas posmi atbilst šīs regulas prasībām, kas attiecas uz viņu darbībām.”

7. Šīs pašas regulas 7. panta “Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasinātu produktu iedalījums kategorijās” 1. punktā ir paredzēts:

“Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus iedala īpašās kategorijās, kas atspoguļo nopietnības pakāpi, kādā šie dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti apdraud cilvēku un dzīvnieku veselību, atbilstoši 8., 9. un 10. pantā noteiktajiem sarakstiem.”

8. Regulas Nr. 1069/2009 9. panta “Otrās kategorijas materiāls” d) un h) punktā noteikts:

“Otrās kategorijas materiāls ir šādi dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti:

[..]

d) dzīvnieku izcelsmes produkti, kuri deklarēti kā nederīgi lietošanai pārtikā, jo tajos var būt svešķermeņi;

[..]

h) dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, kas nav pirmās kategorijas vai trešās kategorijas materiāls.”

9. Šīs regulas 10. panta “Trešās kategorijas materiāls” a) un f) punktā ir paredzēts:

“Trešās kategorijas materiāls ir šādi dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti:

a) Tādu nokautu dzīvnieku vai, ja tie ir medijamie dzīvnieki, nogalinātu dzīvnieku ķermeņi vai to daļas, kas der cilvēku patēriņam saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem, bet ko neparedz lietot cilvēku patēriņā komerciālu apsvērumu dēļ;

[..]

f) dzīvnieku izcelsmes produkti vai pārtika, kurā ir dzīvnieku izcelsmes produkti, kurus vairs neparedz šādai lietošanai cilvēku patēriņā komerciālu apsvērumu dēļ vai saistībā ar ražošanas problēmām vai iesaiņojuma defektiem, vai citiem defektiem, kas neapdraud cilvēku vai dzīvnieku veselību;

[..].”

10. Minētās regulas 14. pants “Trešās kategorijas materiāla likvidēšana un izmantošana” ir formulēts šādi:

“Trešās kategorijas materiālu:

- a) likvidē kā atkritumus sadedzināšanas iekārtā, veicot iepriekšēju pārstrādi vai bez tās;
- b) likvidē vai reģenerē līdzsadedzināšanas iekārtā, ja trešās kategorijas materiāls ir atkritumi;
- c) pēc pārstrādes likvidē atļautā atkritumu poligonā;
- d) pārstrādā, izņemot gadījumu, kad trešās kategorijas materiāls ir mainījies sadalīšanās vai bojājumu dēļ, tādējādi ar šo produktu nepieņemami apdraudot cilvēku vai dzīvnieku veselību [..]

[..]”

11. Šīs pašas regulas 15. panta 1. punktā ir paredzēts:

“1. Šīs sadaļas īstenošanas pasākumus var noteikt saistībā ar šādiem jautājumiem:

[..]

- k) cilvēku vai dzīvnieku veselībai radītā riska līmeni attiecībā uz noteiktu materiālu, ko uzskata par nepieņemamu, kā minēts 14. panta d) punktā.

[..]”

12. Regulas Nr. 1069/2009 25. panta 1. punkta e) apakšpunktā ir paredzēts:

“1. Uzņēmēji nodrošina, ka to kontrolē esoši uzņēmumi vai iekārtas, kuri veic 24. panta 1. punkta a) un h) apakšpunktā minētās darbības:

[..]

- e) nodrošina piemērotu aprīkojumu konteineru un mehānismu tīrīšanai un dezinficēšanai uz vietas, lai novērstu piesārņojuma risku.”

13. Šīs regulas 28. pantā “Pašpārbaudes” ir noteikts:

“Uzņēmēji ievieš, izpilda un uztur pašpārbaudes savos uzņēmumos vai iekārtās, lai nodrošinātu atbilstību šai regulai. Uzņēmēji nodrošina, lai no uzņēmuma vai iekārtas neizlaistu dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus vai atvasinātus produktus, par kuriem ir aizdomas vai ir zināms, ka tie neatbilst šīs regulas prasībām, izņemot gadījumus, kad šādus produktus paredzēts likvidēt.”

2. Regula (ES) Nr. 142/2011

14. Regulas (ES) Nr. 142/2011⁴ IV pielikuma 1. nodaļas 4. iedaļas 3. punktā ir paredzēts:

“Pārstrādes iekārtās, kurās pārstrādā trešās kategorijas materiālu, darbojas ierīces, lai pārbaudītu svešķermeņu, piemēram, iepakojuma materiālu vai metāla gabalu klātbūtni dzīvnieku izcelsmes blakusproduktos vai atvasinātajos produktos, ja tie ir pārstrādes materiāli, ko paredzēts izmantot barošanai. Tādus svešķermeņus aizvāc pirms pārstrādes vai tās laikā.”

3. Regula (EK) Nr. 178/2002

15. Regulas (EK) Nr. 178/2002⁵ 14. panta 5. punktā ir paredzēts:

“Nosakot, vai pārtika ir nederīga lietošanai cilvēku uzturā, ņem vērā, vai pārtika cilvēku uzturā atbilstīgi tās paredzētajai lietošanai nav lietojama piesārņojuma dēļ, ko radījis kāds svešķermenis vai kas cits, vai pūšanas, bojāšanās vai trūdēšanas dēļ.”

B. Vācijas tiesības

16. 2004. gada 25. janvāra *Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz* (Likums par kārtību, kādā likvidējami dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti) (*BGBL.* 2004 I, 82. lpp.), tā 2016. gada 4. augusta redakcijā (*BGBL.* 2016 I, 1966) (turpmāk tekstā – “*TierNebG*”), 1. pantā “Piemērošanas joma” ir noteikts:

“Ar šo likumu ir paredzēts īstenot Regulu [Nr. 1069/2009], kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar [Padomes] Regulu (ES) Nr. 1385/2013 [(2013. gada 17. decembris)] (OV 2013, L 354, 86. lpp.), kā arī Kopienas vai Eiropas Savienības tieši piemērojamos tiesību aktus, kas pieņemti saskaņā ar šo regulu vai īstenojot to.”

17. *TierNebG* 3. pantā ir paredzēts pienākums likvidēt dažus dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus, savukārt tās 12. pants attiecas uz kompetento iestāžu veikto kontroli saistībā ar valsts un Savienības tiesību normu ievērošanu jomā, uz kuru attiecas Regula Nr. 1069/2009.

18. 2005. gada 10. jūnija *Thüringer Ausführungsgesetz zum Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz* (Tīringenes federālās zemes Likums, ar kuru īsteno Likumu par kārtību, kādā likvidējami dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, *Thür GVBl.* 2005, 224. lpp.), kā arī *Thüringer Verordnung über die Einzugsbereiche nach dem Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz* (Tīringenes federālās zemes noteikumi par zonām atbilstoši 2005. gada 11. oktobra Likumam par kārtību, kādā likvidējami dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, *Thür GVBl.* 2005, 355. lpp.) attiecīgi ir paredzēti noteikumi par iestādēm, kas ir

⁴ Komisijas Regula (2011. gada 25. februāris), ar kuru īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1069/2009 un īsteno Padomes Direktīvu 97/78/EK attiecībā uz dažiem paraugiem un precēm, kam uz robežas neveic veterinārās pārbaudes atbilstīgi minētajai direktīvai (OV 2011, L 54, 1. lpp.).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV 2002, L 31, 1. lpp.).

atbildīgas par pirmās un otrās kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu likvidēšanu, un darbības zonām, kurās šīm iestādēm ir pienākums atgūt, savākt, pārvadāt, uzglabāt, apstrādāt, pārstrādāt vai likvidēt iepriekš minētos blakusproduktus⁶.

III. Pamatlieta, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

19. Sabiedrība *Toropet* pārstrādā un tirgo dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus tostarp dzīvnieku barības ražotājiem, dzīvnieku tauku pārstrādātājiem un biogāzes ražotājiem. Tai Vācijā ir uzņēmums, kas ir apstiprināts saskaņā ar Regulu Nr. 1069/2009 kā uzņēmums trešās kategorijas materiālu apstrādes starpoperācijām. Tā arī ir reģistrēta kā dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu pārvadātāja.

20. 2018. gada 23. janvārī, veicot administratīvu pārbaudi šajā uzņēmumā apstrādes starpoperācijām, Greicas aprīņķis konstatēja pelējuma, puves un svešķermeņu klātbūtni 38 lielās kastēs (biežāk sauktās par palešu kastēm), kurās atradās trešās kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti. Šis pelējuma, puves un svešķermeņu klātbūtnes dēļ Greicas aprīņķis pārkvalificēja materiālus otrajā kategorijā un uzdeva nekavējoties iznīcināt 38 palešu kastes piespiedu izpildes kārtā, kas tika veikta tajā pašā dienā. Ar šīm darbībām saistītos izdevumus 2346,17 EUR apmērā tika uzdots samaksāt *Toropet*.

21. Šis rīkojums tika apstiprināts ar 2018. gada 25. janvāra lēmumu, ar kuru Greicas aprīņķis paskaidroja, ka konstatēto trūkumu – pelējuma, puves un svešķermeņu klātbūtnes – dēļ attiecīgos materiālus vairs nevar iekļaut trešajā kategorijā, bet vienīgi otrajā kategorijā. Taču ne *Toropet*, ne tās tirdzniecības partnerim, kuram bija jāuzņemas šo materiālu pārstrāde, neesot atļauts veikt darbības ar otrās kategorijas materiāliem. Turklāt bez atsevišķas saldētavas attiecīgos materiālus nebūtu bijis iespējams uzglabāt uz vietas, līdz tiek rasts mierizlīgums.

22. 2018. gada 9. oktobrī *Toropet* cēla prasību *Verwaltungsgericht Gera* (Gēras Administratīvā tiesa), lūdzot pieņemt deklaratīvu nolēmumu par 2018. gada 25. janvāra administratīvā lēmuma atcelšanu.

23. Savā prasībā *Toropet* pārmet Greicas aprīņķim kļūdu, pārklasificējot attiecīgos materiālus otrajā kategorijā bez zinātniskas pārbaudes veikšanas. Tā apstrīd attiecīgo materiālu vērtējuma pamatotību, saskaņā ar kuru tie esot bojāti, sapuvuši vai sapelējuši. *Toropet* uzskata, ka veterinārārstu un Greicas aprīņķa izmantotais kritērijs – piemērotība pārtikai –, saskaņā ar kuru produkti ir piemēroti cilvēku patēriņam, pārsniedz Regulas Nr. 1069/2009 10. panta noteikumus.

24. *Toropet* norāda, ka no šīs regulas 14. panta d) punkta izriet, ka dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu sadalīšanās un sabojāšanās neattaisno pārkvalificēšanu zemākā kategorijā, jo esot iespējama reģenerācija saskaņā ar minētās regulas 14. panta b) punktu un ne vienmēr esot nepieciešama likvidēšana. Turklāt šī sabiedrība uzskata, ka uz attiecīgajiem dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem varēja attiekties šīs pašas regulas 10. panta f) punkts, jo šī tiesību norma izslēdzot tikai tos produktus, kuri rada lielu risku, ko izraisa dzīvnieku slimības. Taču *Toropet* uzskata, ka gaļa, kas mainījusies pelējuma vai puves dēļ, nerada šādu risku.

⁶ *Toropet* apstrīd Greicas aprīņķa kompetenci attiecībā uz pamatlietā aplūkoto materiālu likvidēšanu. Šajā ziņā ir jāuzsver, ka prejudiciālie jautājumi attiecas tikai uz aplūkoto materiālu pārklasificēšanu, nevis uz šīs iestādes veiktu to likvidēšanu, kā tas ir paredzēts Vācijas tiesībās.

25. Šī sabiedrība it īpaši norāda, ka, tā kā trešās kategorijas materiāli nav paredzēti cilvēku pārtikai⁷, tam, vai attiecīgie materiāli ir vai nav piemēroti cilvēku patēriņam, nav nozīmes. Attiecībā uz svešķermeņu klātbūtni attiecīgajos materiālos – tā nevarot izraisīt pārkvalificēšanu, ja ir iespējama vienkārša mehāniska atdalīšana.

26. Iesniedzējtiesa norāda, ka attiecīgie dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti galvenokārt attiecās uz materiāliem, kas sākotnēji klasificēti trešajā kategorijā atbilstoši vai nu Regulas Nr. 1069/2009 10. panta a) punktam, kurš attiecas uz tādu dzīvnieku ķermeņiem un daļām, *kas der cilvēku patēriņam*, bet ko neparedz lietot cilvēku patēriņā, vai arī šīs regulas 10. panta f) punktam, kas attiecas uz dzīvnieku izcelsmes produktiem vai pārtiku, kurā ir šādi produkti, ko *vairs neparedz šādai lietošanai cilvēku patēriņā* komerciālu apsvērumu dēļ vai citu iemeslu dēļ, kuri *neapdraud cilvēku vai dzīvnieku veselību*. Dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, uz kuriem attiecas a) punkts, ietvēra glumeniekus vai ausis. Tie, uz kuriem attiecas f) punkts, bija it īpaši maltās gaļas desas vai liellopa nervi.

27. Šī tiesa norāda, ka trešās kategorijas materiāla sadalīšanās vai bojājumi tos principā padara par nederīgiem cilvēku patēriņam un rada risku cilvēku un dzīvnieku veselībai. Līdz ar to tā jautā, vai šādām izmaiņām ir jāizraisa materiālu pārklassificēšana atšķirīgā kategorijā.

28. Iesniedzējtiesa norāda, ka Regulas Nr. 1069/2009 galvenais mērķis, kā tas izriet no tās 11. apsvēruma, kā arī no tās 1. panta, ir kontrolēt riskus sabiedrības un dzīvnieku veselībai un aizsargāt cilvēku un dzīvnieku barības ķēdes drošību. Līdz ar to bīstamība neesot ierobežota ar cilvēku veselību. Turklāt šīs regulas 14. panta d) punktā esot uzsvērts, ka sadalīšanās un bojājumi rada risku sabiedrības un dzīvnieku veselībai.

29. Iesniedzējtiesa tomēr uzskata, ka Regulas Nr. 1069/2009 14. panta d) punkts varētu nepieļaut sākotnējās klasifikācijas vēlāku grozīšanu attiecīgā materiāla sadalīšanās vai bojājumu rezultātā. Tā uzskata, ka no šīs tiesību normas varētu secināt, ka sadalīšanās un bojājumi principā ietekmē nevis *iedalījumu kategorijās*, bet gan tikai trešās kategorijas materiālu *izmantošanu*. Šī tiesa uzskata, ka, lai gan šo materiālu izmantošana dzīvnieku barības ražošanai ir izslēgta saskaņā ar šīs regulas 14. panta d) punktu, tomēr šķiet, ka šie materiāli varētu tikt izmantoti citiem mērķiem, piemēram, reģenerējot tos līdzsadedzināšanas iekārtā saskaņā ar minētās regulas 14. panta b) punktu.

30. Iesniedzējtiesa šaubās arī par Regulas Nr. 1069/2009 9. panta d) punkta interpretāciju. Saskaņā ar šo tiesību normu materiāli, kas atzīti par nederīgiem cilvēku patēriņam svešķermeņu klātbūtnes dēļ, ir jāklasificē otrajā kategorijā. Tomēr no Regulas Nr. 142/2011 IV pielikuma I nodaļas 4. iedaļas 3. punkta izrietot, ka svešķermeņu klātbūtne nav pietiekama, lai izraisītu klasifikāciju otrajā kategorijā, jo ir iespējams tos izņemt, izmantojot iekārtas, kas ļauj tos atklāt, atbilstoši noteikumiem, kuri piemērojami trešās kategorijas materiālu pārstrādes iekārtām. Turklāt iesniedzējtiesa jautā, vai svešķermeņu klātbūtnes riska novēršanai ir nozīme, ja trešās kategorijas materiālu nav paredzēts pārstrādāt dzīvnieku barībā, bet gan sadedzināt vai izmantot biodīzeļdegvielas ražošanai.

⁷ *Toropet* šajā sakarā norāda uz trešās kategorijas materiālu, kas minēts Regulas Nr. 1069/2009 10. panta h) punktā (tostarp ietverot asinis, placentu, vilnu un spalvas) un p) punktā (ietverot virtuves un galda atkritumus), kurš, pēc tās domām, varētu radīt risku veselībai un kura klasifikācija tomēr tiktu saglabāta trešajā kategorijā.

31. Šādos apstākļos *Verwaltungsgericht Gera* (Gēras Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Regulas Nr. 1069/2009 10. panta a) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka sākotnējais iedalījums trešās kategorijas materiālā tiek anulēts, ja sadalīšanās un bojājumu dēļ materiāls nav derīgs cilvēku patēriņam?
- 2) Vai Regulas Nr. 1069/2009 10. panta f) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dzīvnieku izcelsmes produktu vai pārtikas, kurā ir dzīvnieku izcelsmes produkti, sākotnējais iedalījums trešās kategorijas materiālā ir anulējams, ja vēlāk notikušu sadalīšanās vai attiecīgi bojāšanās procesu rezultātā materiāls apdraud cilvēku vai dzīvnieku veselību?
- 3) Vai Regulas Nr. 1069/2009 9. panta d) punkta noteikums ir jāinterpretē ierobežojoši tādējādi, ka materiāls, kas sajaukts ar tādiem svešķermeņiem kā zāģu skaidas, ir klasificējams kā otrās kategorijas materiāls tikai tad, ja tas ir pārstrādājams materiāls un ir paredzēts lietošanai dzīvnieku barībā?”

32. 2019. gada 14. novembra lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesas kancelejā ir reģistrēts 2019. gada 18. novembrī.

33. Rakstveida apsvērumus iesniedza Greicas apriņķis un Eiropas Komisija. Tās, kā arī *Toropet*, atbildēja arī rakstveidā uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem 2020. gada 2. decembrī.

IV. Vērtējums

34. Ar trim prejudiciālajiem jautājumiem, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai materiāli, kuri sākotnēji klasificēti kā trešās kategorijas materiāli Regulas Nr. 1069/2009 10. panta a) un f) punkta izpratnē, zaudē šo klasifikāciju pēc sadalīšanās vai bojājumiem (pirmais un otrais jautājums) vai sajaukuma ar svešķermeņiem (trešais jautājums) tādējādi, ka tie ir jāpārklasificē zemākā kategorijā.

35. Ir jānorāda, ka dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu, par kuriem ir runa pamatlietā, sākotnējā klasifikācija, proti, no savākšanas brīža, nav apstrīdēta. Turpretim rodas jautājums par to, vai pastāv pienākums pārklasificēt šādus dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus, kuriem *vēlākā to dzīves cikla posmā* parādās tādi defekti kā pelējums, puve vai svešķermeņi⁸.

36. *Toropet* uzskata, ka dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu, uz kuriem attiecas Regulas Nr. 1069/2009 10. panta a) un f) punkts un kuros ir šādi trūkumi, klasifikācija ir jā saglabā trešajā kategorijā, savukārt Greicas apriņķis un Komisija uzskata, ka šo dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu klasificēšana otrajā kategorijā ir obligāta.

37. Šo secinājumu turpinājumā es vispirms formulēšu dažus apsvērumus par īpašu gadījumu, kad dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti ir sajaukti ar svešķermeņiem (A iedaļa), pēc tam paskaidrošu, kāpēc, manuprāt, pastāv pienākums pārklasificēt otrajā kategorijā tādus materiālus kā pamatlietā

⁸ Papildus jāpiemin tas, ka, izņemot pamatlietā aplūkotās izmaiņas, iesniedzējtiesa norāda, ka daļa no pārbaudītajiem trešās kategorijas materiāliem ietvēra otrās kategorijas materiālu Regulas Nr. 1069/2009 9. panta a) punkta izpratnē. Uz šāda veida maisījumu (otrās un trešās kategorijas materiāls) skaidri attiecas režīms, kas saistīts ar stingrāko kategoriju, proti, otro kategoriju saskaņā ar šīs regulas 9. panta g) punktu.

aplūkotie, ja tie vairs neatbilst ar to sākotnējo klasifikāciju saistītajam riska līmenim (B iedaļa), pamatojoties uz šādu Regulas Nr. 1069/2009 noteikumu analīzi: 7.–10. pants, lasot tos kopā, 9. panta h) punkts, 10. panta a) un f) punkts, 4. panta 2. punkts un 14. panta d) punkts.

A. Ievada apsvērumi: par Regulas Nr. 1069/2009 piemērošanu dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un svešķermeņu maisījumiem

38. Uzskatu par lietderīgu vispirms atgādināt atziņas no nesenā sprieduma lietā *P. F. Kamstra Recycling u.c.*⁹, pirms no tā izdaru secinājumus par svešķermeņu raksturu un to ietekmi uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu, ar kuriem tie ir sajaukti, klasifikāciju.

39. Atgādinājumam – lietās, kas ir šī sprieduma pamatā, runa bija par dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu, kuri ietilpst trešajā kategorijā Regulas Nr. 1069/2009 10. panta izpratnē, maisījumiem ar nebīstamiem atkritumiem Regulas (EK) Nr. 1013/2006 izpratnē¹⁰. Jautājums bija par to, vai uz šo maisījumu sūtījumiem attiecas Regula Nr. 1069/2009 vai Regula Nr. 1013/2006.

40. Tiesa pēc Regulas Nr. 1069/2009 sagatavošanas darbu, šīs regulas mērķa, kā arī tās tiesību normu sistēmas analīzes atzina, ka minētie maisījumi un tādējādi to sūtījumi ietilpa šīs pēdējās minētās regulas piemērošanas jomā¹¹.

41. Uzsveru, ka Tiesa atzina, ka Regula Nr. 1069/2009 attiecas uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu maisījumiem ar nebīstamiem atkritumiem, taču tā nelēma ne par *nebīstamo* atkritumu veidiem, kurus ir atļauts sajaukt ar dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, ne par materiālu kategoriju, pie kuras attiecīgie maisījumi varētu piederēt.

42. Šajā gadījumā nav strīda par to, ka pamatlietā aplūkotajā maisījumā ir svešķermeņi, kas, ņemot vērā to raksturu¹², tika uzskatīti par nebīstamiem atkritumiem Regulas Nr. 1013/2006 izpratnē.

43. Līdz ar to, ņemot vērā spriedumu *Kamstra Recycling*, šim maisījumam principā¹³ ir piemērojama Regula Nr. 1069/2009.

44. Tomēr es vēlētos pievērst uzmanību diviem jautājumiem.

45. Pirmkārt, ir jāievēro premisa, saskaņā ar kuru nebīstamie atkritumi pamatlietā, it īpaši apmetuma gabali, nav svešķermeņi, ko var viegli savākt kā, piemēram, plastmasas iepakojumu vai metāla gabalus Regulas Nr. 142/2011 IV pielikuma I nodaļas 4. iedaļas 3. punkta izpratnē¹⁴.

⁹ Spriedums, 2020. gada 3. septembris (no C-21/19 līdz C-23/19, turpmāk tekstā – “spriedums *Kamstra Recycling*”, EU:C:2020:636).

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2006. gada 14. jūnijs) par atkritumu sūtījumiem (OV 2006, L 190, 1. lpp.).

¹¹ Skat. spriedumu *Kamstra Recycling*, 52., 53. un 55. punkts.

¹² Saskaņā ar informāciju, ko Greicas aprīņķis ir sniedzis iesniedzējtiesai, šie svešķermeņi sastāv no apmetuma vai sienas atliekām, sasmalcinātām plastmasas sastāvdaļām un koksnes atliekām. No *Toropet* atbildes uz Tiesas jautājumiem izriet, ka daži svešķermeņi, papildus apmetuma atliekām, bija dzīvnieku kaulu pulveris, kas jau sākotnēji atradās materiālā.

¹³ Vienīgais identificētais izņēmums attiecas uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu sajaukumu ar bīstamiem atkritumiem vai ar tiem piesārņotiem atkritumiem (spriedums *Kamstra Recycling*, 50. punkts).

¹⁴ Regulas Nr. 142/2011 IV pielikums attiecas uz tāda trešās kategorijas materiāla pārstrādes iekārtām, kura klasifikācija principā paliek nemainīga pēc tādu svešķermeņu kā deguna riņķi un krotālijas izņemšanas. Tādējādi šajā gadījumā nerodas jautājums par pārklasificēšanas pienākumu.

46. Otrkārt, jāuzsver, ka, lai gan uz ikvienu trešās kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu maisījumu ar nebīstamiem atkritumiem attiecas Regula Nr. 1069/2009, rodas jautājums, vai šāds maisījums ir jāpārklasificē zemākā kategorijā, vismaz atsevišķos gadījumos, ņemot vērā šīs regulas noteikumus. Šis jautājums, kas nav aplūkots spriedumā *Kamstra Recycling*¹⁵, ir centrālais jautājums šajā lietā.

B. Par pienākumu pārklasificēt zemākā kategorijā trešās kategorijas materiālu, kas ir “piesārņots” ar pelējumu, puvi vai svešķermeņiem

47. Vispirms jāuzsver, ka Regulā Nr. 1069/2009 nav nevienas tiešas tiesību normas par tādu materiālu “pārklasificēšanu” zemākā kategorijā, kas sākotnēji klasificēti trešajā kategorijā.

48. Kā parādīšu turpmāk šajos secinājumos, pārklasificēšanas pienākums, kuru piedāvāju, atbilst loģikai, kas raksturīga trešās kategorijas materiāla klasifikācijai, kura ir atkarīga no riska cilvēku un dzīvnieku veselībai, ko rada svešķermeņi un pelējuma un puves izraisītas izmaiņas attiecīgajos dzīvnieku izcelsmes blakusproduktos. Tāpat es parādīšu, ka šis riska novērtējums ir piemērojams jebkurā dzīvnieku izcelsmes blakusprodukta dzīves cikla brīdī.

1. Par materiālu klasificēšanu kategorijās atkarībā no to riska pakāpes (Regulas Nr. 1069/2009 7. līdz 10. pants)

49. Regulas Nr. 1069/2009 I sadaļas I nodaļas 4. iedaļa, kurā ir ietverts 7. līdz 10. pants, ir veltīta dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasinātu produktu iedalījumam kategorijās.

50. Saskaņā ar šīs regulas 7. panta 1. punktu, kurā ir reglamentēts dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu iedalījums kategorijās, tos iedala īpašās kategorijās, kas atspoguļo riska pakāpi, kādā šie dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti apdraud cilvēku un dzīvnieku veselību.

51. Tādējādi šajā tiesību normā ir paredzēti divi savstarpēji saistīti būtiski dati, lai veiktu klasifikāciju: īpašās kategorijas un riska pakāpe.

52. Attiecībā uz iedalījumu kategorijās dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, kas ietilpst Regulas Nr. 1069/2009 piemērošanas jomā, tiek klasificēti vienā no trim šīs regulas 8., 9. un 10. pantā paredzētajām kategorijām¹⁶, kas aptver attiecīgi pirmās, otrās un trešās kategorijas materiāla sarakstus. Šajā klasifikācijā nav izņēmumu, jo dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem noteikti ir jāietilpst vienā no šīm trim kategorijām¹⁷.

¹⁵ Ir tiesa, ka šis jautājums tika apspriests tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai lietās, kas bija šī sprieduma pamatā; tomēr, ņemot vērā, ka galvenais jautājums attiecās uz mijiedarbību starp Regulu Nr. 1069/2009 un Regulu Nr. 1013/2006, Tiesa sprieduma *Kamstra Recycling* 44. punktā norādīja, ka “interpretējot [...] un līdz ar to arī Regulas Nr. 1069/2009 piemērojamību, attiecīgā materiāla piederībai pirmajai, otrajai vai trešajai kategorijai nav nozīmes”.

¹⁶ Šis iedalījums kategorijās ietilpst to uzņēmēju pienākumos, kuri saskaņā ar Regulas Nr. 1069/2009 21. panta 1. punktu savāc un nosaka kategoriju dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem “ievērojot nosacījumus, lai novērstu risku cilvēku un dzīvnieku veselībai”.

¹⁷ Skat. arī šo secinājumu 57. punkta pēdējo teikumu.

53. Attiecībā uz riska pakāpi – tas ir vienīgais kritērijs, kas nošķir trīs kategorijas, tādā nozīmē, ka trešās kategorijas materiāls tiek uzskatīts par zemas riska pakāpes materiālu¹⁸, savukārt pirmās un otrās kategorijas materiāls ir augstas riska pakāpes materiāls cilvēku un dzīvnieku veselībai, un pirmās kategorijas materiāls rada vislielāko apdraudējumu¹⁹. Tieši pamatojoties uz šo risku novērtējumu, likumdevējs ir izveidojis detalizētu materiāla sarakstu katrā kategorijā.

54. Jāuzsver, ka šis riska līmenis, no kura ir atkarīga klasifikācija pirmajā, otrajā vai trešajā kategorijā, arī ir būtisks kritērijs dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu galalietojumam. Proti, ar Regulas Nr. 1069/2009 12., 13. un 14. pantu, tos lasot šīs regulas 38. apsvēruma gaismā, ir ieviesti izmantošanas un likvidēšanas saraksti, *kurus iespējams piemērot katrai materiāla kategorijai*, kā arī noteikumi, kas piemērojami katrai no tām, lai šis riska līmenis tiktu samazināts līdz minimumam.

55. Tiesa, augsta riska kategorijai piemērojamās izmantošanas un likvidēšanas iespējas attiecas arī uz zema riska materiālu²⁰. Tomēr šāda izmantošana un likvidēšana ir pakļauta atšķirīgiem un dažkārt pat stingrākiem noteikumiem atkarībā no kategorijas, kurā materiāli tiek klasificēti²¹.

56. Šī klasifikācija atkarībā no riska ir pamatota arī ar Regulas Nr. 1069/2009 29. apsvērumu, saskaņā ar kuru dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, kas rada lielu risku, nebūtu jāizmanto dzīvnieku barības ķēdē, savukārt tos, kas rada mazāku risku, būtu jāļauj izmantot drošos apstākļos.

57. Šajā ziņā jākonstatē, ka pirmās un trešās kategorijas materiālu saraksti ir izsmeljoši²². Līdz ar to tie ir jāinterpretē šauri, jo, pirmkārt, tie ietver tikai tajās tieši minēto materiālu un, otrkārt, šiem materiāliem, kā es to izskaidroju iepriekš, ir jāatbilst ar attiecīgo kategoriju saistītajam riska līmenim. Šo izsmeljošo raksturu var secināt no Regulas Nr. 1069/2009 9. panta h) punktā aplūkotās apakškategorijas, kura – otrās kategorijas ietvaros – ietver materiālu, kas nav pirmās kategorijas vai trešās kategorijas materiāls.

58. Taču ir gadījumi, kad tādi trūkumi kā tie, kas saistīti ar pelējuma, puves vai svešķermeņu klātbūtni²³, var mainīt to skartā materiāla riska līmeni²⁴. Ja tas tā ir, *riska līmeņa maiņa*, manuprāt, izraisa *izmaiņas klasifikācijā*.

¹⁸ Šajā nozīmē skat. 2019. gada 23. maija spriedumu *ReFood* (C-634/17, EU:C:2019:443, 50. punkts), kurā trešās kategorijas materiāli ir apzīmēti kā tādi, kuriem ir “zemāka bīstamības pakāpe”.

¹⁹ Skat. šo secinājumu 3. zemsvītras piezīmi. Piebilde, ka Regulas Nr. 1069/2009 8. un 29. apsvēruma punktā minēts iedalījums kategorijās, kas atspoguļo “risku pakāpi”.

²⁰ Šajā nozīmē skat. Regulas Nr. 1069/2009 38. apsvēruma pēdējo teikumu. *A contrario*, manuprāt, tas nozīmē, ka izmantošanas veidi, kas īpaši paredzēti zema riska kategorijai, proti, trešajai kategorijai, piemēram, tie, kas ir ierakstīti Regulas Nr. 1069/2009 14. panta d) punktā, nevar tikt piemēroti augsta riska kategorijām, proti, pirmajai un otrajai kategorijai.

²¹ Skat., piemēram, dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu kompostēšanu vai pārveidošanu biogāzē, kas ir iespējamā izmantošana gan otrās kategorijas materiālu, gan trešās kategorijas materiālu gadījumā. Tomēr noteikumi šai izmantošanai otrajā kategorijā ir stingrāki nekā trešajā kategorijā, jo materiāli būtu jāsterilizē ar spiedienu, pirms tie tiek pārveidoti šīs izmantošanas ietvaros.

²² Tāpat ir jāprecizē, ka Regulas Nr. 1069/2009 7. panta 3. punktā ir paredzēts, ka pirmās, otrās un trešās kategorijas materiālu sarakstus var grozīt pēc riska novērtējuma, ņemot vērā zinātnes attīstību.

²³ Jāuzsver, ka iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai attiecīgos dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus tiešām bija skāris pelējums, puve un svešķermeņi kā, piemēram, apmetuma gabali vai zāģu skaidras.

²⁴ Uzsvēršu, ka pelējuma sastopamība ne vienmēr izraisa šādas izmaiņas, vēl ir nepieciešams, lai šis pielējums radītu “nepieņemamu” risku cilvēku un dzīvnieku veselībai, kā to izklāstīšu šo secinājumu 70. punktā.

59. Tādā strīdā kā pamatlietā tātad ir jānosaka, vai tādi svešķermeņi kā apmetuma gabali vai zāģu skaidas, kā arī pelējums un puve var mainīt tā riska līmeni, ko rada materiāli, kuri sākotnēji klasificēti kā trešās kategorijas materiāli Regulas Nr. 1069/2009 10. panta a) un f) punkta nozīmē²⁵.

60. Ja šādus materiālus vairs nevar klasificēt trešajā kategorijā, kurā tie tika klasificēti sākotnēji, tāpēc ka tie rada lielāku risku un nav izpildītas prasības, kas jāievēro attiecībā uz šo kategoriju, tādā gadījumā ir jāmeklē kategorija, kura varētu aptvert šos “piesārņotos” materiālus. Kā paskaidrošu turpmākajā apakšsadaļā, šī kategorija ir tikai otrā kategorija, kas galvenokārt izriet no Regulas Nr. 1069/2009 9. panta h) punktā paredzētās citās kategorijās neietvertā materiāla apakškategorijas.

2. Par apakškategorijas pēc noklusējuma esamību (Regulas Nr. 1069/2009 9. panta h) punkts)

61. Kā norādīju šo secinājumu 57. punktā, pretēji Regulas Nr. 1069/2009 8. un 10. pantam, kuros ir noteikts izsmelošs attiecīgi pirmās un trešās kategorijas materiālu saraksts, šīs regulas 9. pantā ir ietverts otrās kategorijas materiālu neizsmelošs uzskaitījums atbilstoši tās h) pozīcijai. Šī apakškategorija atbilstoši tās formulējumam pēc noklusējuma aptver dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus, kas nav pirmās kategorijas vai trešās kategorijas materiāls.

62. Turklāt piesardzības labad šī klasifikācija pēc noklusējuma, kā izriet no Regulas Nr. 1069/2009 35. apsvēruma pēdējā teikuma, būtu jāpiemēro “pārējiem dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, kuri nav iekļauti kādā no trim kategorijām”. Šīs regulas 9. panta h) punkts, ņemot vērā šo frāzi, būtu jāinterpretē plaši tādējādi, ka tas attiecas uz jebkuru dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu, kas nav konkrēti klasificēts²⁶.

63. Tādējādi šīs apakškategorijas pēc noklusējuma esamība, manuprāt, pauž likumdevēja nodomu nodrošināt, ka nevienam dzīvnieku izcelsmes blakusproduktam nav “juridiska vakuuma” saistībā ar tā klasifikāciju tādējādi, ka materiāli, kuri ir sākotnēji klasificēti trešajā kategorijā un kuros nav ietverti pirmās kategorijas materiāli, bet kurus nevar vai vairs nevar klasificēt kā trešās kategorijas materiālu to radītā riska pakāpes dēļ, *pēc noklusējuma* tiek klasificēti kā otrās kategorijas materiāli Regulas Nr. 1069/2009 9. panta h) punkta izpratnē.

64. Līdz ar to šī pēdējā minētā tiesību norma būtu jāpiemēro trešās kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, kuru materiāls ir mainījies pelējuma, puves vai svešķermeņu dēļ un kuri, lai gan tajos nav pirmās kategorijas materiālu, rada pārāk augstu riska līmeni, lai atbilstu trešās kategorijas materiālu prasībām²⁷.

²⁵ Ar riska līmeni saistītās prasības var atšķirties vienas un tās pašas kategorijas ietvaros. Minēšu riska novērtēšanas kārtību un prasības, kas saistītas ar trešās kategorijas materiāliem, it īpaši tās, kas minētas šī 10. panta a) un f) punktā un kas ir pamatlīetas priekšmets šo secinājumu 3. apakšsadaļā.

²⁶ Šajā nozīmē skat. Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, kuri nav paredzēti cilvēku uzturam, un kas iesniegts 2008. gada 10. jūnijā (COM(2008) 345, galīgā redakcija; turpmāk tekstā – “Regulas Nr. 1069/2009 priekšlikums”, paskaidrojuma raksta 6. punkta ii) apakšpunkts).

²⁷ Šajā jautājumā uzskatu par lietderīgu norādīt, ka šo secinājumu 64. punktā ir niansēti norādīti apsvērumi, kas minēti manu secinājumu apvienotajās lietās *P. F. Kamstra Recycling u.c.* (no C-21/19 līdz C-23/19, EU:C:2020:226) 97. punktā, it īpaši pēdējā teikumā, tādā ziņā, ka, ja attiecīgo blakusproduktu izmaiņas palielina to riska līmeni, ir jāpiemēro otrā kategorija vai pat pirmā kategorija. Tomēr ikviens trešās kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu maisījums ar nebīstamiem atkritumiem, manuprāt – pretēji tam, ko, šķiet, iesaka Komisija –, nav automātiski jāklasificē otrajā kategorijā. Vienmēr ir jāanalizē riska līmenis, ko rada maisījums ar nebīstamajiem atkritumiem. Man šķiet, ka Regula Nr. 1069/2009 neliedz atsevišķus maisījumus, kas iegūti, piemēram, no produktiem, kuri lielveikalos nav pārdoti citu, nevis sanitāru iemeslu dēļ, un kas ietver tādus trešās kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus kā fasēta gaļu vai jogurti, kuri sajaukti ar augļiem vai dārzeņiem, klasificēt trešajā kategorijā, ja tie neapdraud cilvēku un dzīvnieku veselību.

65. Kādas ir 10. panta a) un f) punktā minētās prasības attiecībā uz trešās kategorijas materiālu, kuru neievērošanas gadījumā būtu jāpiemēro šī pārklasificēšana otrajā kategorijā pēc noklusējuma?

3. Par atbilstošo riska līmeni, ņemot vērā Regulas Nr. 1069/2009 10. panta a) un f) punktā paredzētās sanitārās prasības

66. Regulas Nr. 1069/2009 10. pantā ir ietverts izsmelošs trešajā kategorijā ietilpstošo materiālu saraksts²⁸. No šī saraksta izriet, ka šīs kategorijas materiālos ietilpst tikai dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti no veselīgiem dzīvniekiem, kas pirmskaušanas apskatē izrādījušies derīgi nokaušanai, vai vismaz dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, kuri nav cilvēku vai dzīvnieku slimību vektori²⁹. Tikai šādus materiālus var pārstrādāt dzīvnieku barības ražošanai³⁰.

67. Šīs regulas 10. panta a) punktā ir noteikts, ka šajā kategorijā ietilpst tādu nokautu dzīvnieku ķermeņi vai to daļas, kas der cilvēku patēriņam, bet ko neparedz lietot cilvēku patēriņā komerciālu apsvērumu dēļ. Tātad šī materiāla atbilstošā riska pakāpe ir prasība, lai tas *der cilvēku patēriņam*³¹.

68. Minētās regulas 10. panta f) punkts attiecas uz dzīvnieku izcelsmes produktiem, kurus vairs neparedz lietošanai cilvēku patēriņā komerciālu apsvērumu dēļ vai saistībā ar defektiem, kas *neapdraud cilvēku vai dzīvnieku veselību*³².

69. Regulā Nr. 178/2002 mums ir sniegtas dažas norādes, lai noteiktu, ko nozīmē “derīgs lietošanai cilvēku uzturā”. Proti, tās 14. panta 5. punktā ir paredzēts, ka pārtika ir “nederīga” lietošanai cilvēku uzturā piesārņojuma dēļ, ko radījis kāds svešķermenis vai kas cits, vai pūšanas, bojāšanās vai trūdēšanas dēļ.

70. Apstākļa vārds “nepieņemami”, kas izmantots Regulas Nr. 1069/2009 14. panta d) punktā, lai kvalificētu riska līmeni cilvēku un dzīvnieku veselībai, kādu rada trešās kategorijas materiāls, kuru izmanto barības ražošanai dzīvniekiem vai organiskā mēslojuma un augsnes ielabotāju ražošanai un kurš ir mainījies sadalīšanās vai bojājumu dēļ, ir jāsaprot tādā pašā nozīmē³³. Šī materiāla izmaiņu rezultātā, kas radušās pelējuma vai puves dēļ tādā veidā, ka minētais materiāls nav derīgs cilvēku patēriņam un/vai nav tādas, kas nerada pilnīgi nekādu risku cilvēku vai dzīvnieku veselībai,

²⁸ Skat. šo secinājumu 57. punktu.

²⁹ Regulas Nr. 1069/2009 10. panta a)–p) punktā paredzētajās sešpadsmit apakškategorijās tostarp ir minēti dzīvnieki, kas “der cilvēku patēriņam”, produkti vai blakusprodukti, kuriem nav “tādu slimību simptom[u], kuras iespējams pārnest” vai “kas neapdraud cilvēku vai dzīvnieku veselību”.

³⁰ Izņēmuma kārtā Regulas Nr. 1069/2009 18. panta 1. punktā ir paredzēta otrās kategorijas materiāla izmantošana noteiktu dzīvnieku barošanai, ievērojot nosacījumus, kuri nodrošina cilvēku un dzīvnieku veselībai radītā riska kontroli.

³¹ Šajā ziņā šo secinājumu 24. punktā minētajam *Toropet* argumentam nav nozīmes. Saskaņā ar dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu definīciju Regulas Nr. 1069/2009 3. panta 1. punktā visi dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti galu galā nav paredzēti cilvēku patēriņam. Turpretim kritērijs “der cilvēku patēriņam” ir būtisks, lai dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus klasificētu trešajā kategorijā, un uz to attiecas šīs regulas 10. panta a) punkts.

³² Atšķirībā no Regulas Nr. 1069/2009 10. panta a) punktā noteiktā šie blakusprodukti sākotnēji bija paredzēti cilvēku patēriņam. Runa ir it īpaši par agrākiem pārtikas produktiem, t.i., dzīvnieku izcelsmes produktiem, kas *der cilvēku patēriņam*, bet kas tika izņemti no izplatīšanas, jo tiem nevarēja atrast noieta tirgu (piemēram, tādēļ, ka patēriņa termiņš tiek uzskatīts par pārāk īsu, marķējuma vai iepakojuma trūkuma dēļ vai arī sliktas prezentācijas dēļ).

³³ Šajā ziņā precizēšu, ka uz riska līmeni, ko atsevišķi materiāli rada cilvēku vai dzīvnieku veselībai un kas tiek uzskatīts par nepieņemamu, kā tas ir paredzēts Regulas Nr. 1069/2009 14. panta d) punktā, var attiecināt istenošanas pasākumus saskaņā ar šīs regulas 15. panta 1. punkta k) apakšpunktu.

šādi dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, kuri ir sākotnēji klasificēti trešajā kategorijā saskaņā ar Regulas Nr. 1069/2009 10. panta a) un f) punktu, ir jāpārklasificē otrajā kategorijā šīs regulas 9. panta h) punkta izpratnē, ja vien attiecīgais materiāls nesatur pirmās kategorijas materiālu.

71. Attiecībā uz iesniedzējtiesas trešā prejudiciālā jautājuma ietvaros uzdoto jautājumu par to, vai neraugoties uz svešķermeņiem, kuru dēļ materiāls ir kļuvis “nederīgs lietošanai pārtikā” Regulas Nr. 1069/2009 9. panta d) punkta izpratnē, attiecīgā materiāla klasifikāciju tomēr varētu saglabāt trešajā kategorijā vai nu tāpēc, ka šos svešķermeņus var vienkārši aizvēkt, vai arī tāpēc, ka šo materiālu var izmantot citiem nolūkiem, nevis dzīvnieku barībai, to sadedzinot vai pārstrādājot biogāzē, ir jānorāda turpmāk minētais.

72. Pirmkārt, kā esmu norādījis šo secinājumu 45. punktā, es pamatojos uz premisu, saskaņā ar kuru attiecīgos svešķermeņus nevar viegli aizvēkt.

73. Otrkārt, ņemot vērā iesniedzējtiesas sniegto informāciju, jāatzīst, ka ne Greicas aprīņķis, ne *Toropet* šajā tiesā, šķiet, nav atsaucies uz Regulas Nr. 1069/2009 9. panta d) punktu. Man tomēr šķiet, ka šai tiesību normai, kas ir skaidri minēta trešajā prejudiciālajā jautājumā, ir nozīme.

74. Proti, ja tādi svešķermeņi kā apmetuma gabali vai zāģu skaidas ir mainījuši trešās kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus, šajā gadījumā materiālu, uz kuru attiecas Regulas Nr. 1069/2009 10. panta a) un f) punkts, padarot tos *nederīgus lietošanai pārtikā*, šķiet neiedomājami saglabāt šo maisījumu trešajā kategorijā, lai gan tam ir tādas pašas īpašības un riska līmenis kā šīs regulas 9. panta d) punktā minētajam otrās kategorijas materiālam. Līdz ar to tas būtu jāklasificē šajā otrajā kategorijā vai nu saskaņā ar 9. panta d) punktu attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes produktiem šīs tiesību normas izpratnē, vai arī atbilstoši šīs regulas 9. panta h) punktā paredzētajam noteikumam pēc noklusējuma attiecībā uz citiem dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem.

75. Jāuzsver, ka nav pamata atšķirīgi aplūkot, no vienas puses, materiālu, kura riska līmenis ir mainījies un tagad atbilst Regulā Nr. 1069/2009 definētajai otrajai kategorijai, un, no otras puses – materiālu, kas jau sākotnēji būtu ticis klasificēts šajā kategorijā³⁴. Tāda pati loģika attiecas arī uz materiālu, kas vēlāk sadalījies vai sabojājies un kas sākotnēji būtu ticis klasificēts otrajā kategorijā saskaņā ar 9. panta h) punktu.

76. Treškārt, piebilstīšu, ka apstākļi, ka uzņēmējs ir paredzējis mainīt sākotnējo materiāla galalietojumu, to iznīcinot vai pārstrādājot biogāzē tā vietā, lai to pārstrādātu dzīvnieku barībā, nevar izraisīt to, ka materiāls, kas, ņemot vērā tā apdraudējumu cilvēku un dzīvnieku veselībai, būtu jāklasificē otrajā kategorijā, var saglabāt klasifikāciju trešajā kategorijā.

77. Pretēja interpretācija būtu pretrunā gan klasifikācijas loģikai, kuru likumdevējs ieviesis ar Regulas Nr. 1069/2009 8.–10. pantu un kuras vienīgais atbilstīgais kritērijs ir riska līmenis, gan vienam no šīs regulas galvenajiem mērķiem, proti, kontrolēt cilvēku un dzīvnieku veselībai radīto risku, kā ir norādīts šīs regulas 11. apsvērumā.

78. Manis piedāvāto interpretāciju apstiprina Regulas Nr. 1069/2009 4. panta 2. punkts.

³⁴ Turklāt, ja materiāls, kas galu galā ir identisks attiecībā uz risku, kuru tas rada, bet kas tiek kontrolēts dažādos dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu ķēdes posmos, varētu tikt klasificēts atšķirīgi un tādējādi tam tiktu piemērots labvēlīgāks vai stingrāks režīms, tas faktiski radītu nevienlīdzīgu attieksmi pret dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu nozares uzņēmējiem.

4. Par uzņēmēju pienākumu nodrošināt sākotnējās klasifikācijas saglabāšanu jebkurā brīdī (Regulas Nr. 1069/2009 4. panta 2. punkts)

79. Regulas Nr. 1069/2009 4. panta 2. punktā visiem uzņēmējiem ir skaidri noteikts pienākums³⁵ nodrošināt, lai dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti “visos savākšanas, transportēšanas, darbību, ko ar tiem veic, apstrādes, pārstrādes, uzglabāšanas, laišanas tirgū, izplatīšanas, lietošanas un likvidēšanas posmos” atbilstu šīs regulas prasībām.

80. Principā dzīvnieku izcelsmes blakusprodukta klasifikācija kādā kategorijā attiecas uz visām darbībām, kuras tiek veiktas ar blakusproduktu no tā savākšanas līdz tā izmantošanai vai iznīcināšanai. Proti, kā jau norādīju 99. punktā savos secinājumos apvienotajās lietās *P. F. Kamstra Recycling* u.c.³⁶, Regulā Nr. 1069/2009 nav paredzēta atšķirīga klasificēšana atkarībā no darbībām, kuras tiek veiktas ar attiecīgajiem materiāliem. Tādējādi klasifikācija nemainās tikai tādēļ, ka attiecīgie dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti atrodas savākšanas, transportēšanas stadijā vai tos ir paredzēts likvidēt vai reģenerēt. Turpretim klasifikācija nav negrozāma, ja pēc atsevišķām izmaiņām palielinās apdraudējums cilvēku vai dzīvnieku veselībai.

81. Šajā ziņā ir jāuzsver, pirmkārt, kā norādu arī šajā 99. punktā, ka vienīgais atbilstošais kritērijs, lai klasificētu dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus, ir riska pakāpe. Šo konstatējumu apstiprina Regulas Nr. 1069/2009 29. apsvērums un 7. pants³⁷.

82. Tādējādi no šīs regulas 4. panta 2. punkta konteksta attiecībā uz materiālu klasifikāciju izriet, ka uzņēmējam ir jānodrošina, lai minētā klasifikācija tiktu saglabāta no dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu savākšanas kautuvē līdz to galalietojumam, piemēram, reģenerācijai vai likvidēšanai³⁸. Šis pienākums ir jāsaprot tādējādi, ka klasifikācijas saglabāšana konkrētā kategorijā ir atkarīga no ar to saistītā riska līmeņa saglabāšanās.

83. Otrkārt, šis secinājums var nodrošināt Regulas Nr. 1069/2009 7. panta 1. punkta un 8. līdz 10. panta – ar kuriem ir izveidoti materiālu saraksti to klasificēšanai, tos lasot šīs regulas mērķa gaismā, – lietderīgo iedarbību.

84. Minētās regulas mērķis ir, pirmām kārtām, izveidot saskanīgu un visaptverošu veselības noteikumu kopumu un, otrām kārtām, lai šie noteikumi būtu samērīgi ar veselības riskiem, ko rada uzņēmēju veiktās darbības ar šiem blakusproduktiem dažādos ķēdes posmos. Šie apsvērumi, kas skaidri izriet no šīs pašas regulas 5. un 6. apsvēruma, manuprāt, uzsver, ka riska pakāpei ir nozīme jebkurā brīdī.

85. Turklāt ir jāuzsver, ka Regulā Nr. 1069/2009 uzņēmējiem ir noteikta virkne pienākumu saistībā ar pienākumu, kas paredzēts tās 4. panta 2. punktā. Proti, tiem tostarp ir jānodrošina, ka to kontrolē esošas iekārtas vai uzņēmumi ievēro stingras vispārējās higiēnas prasības, lai

³⁵ Regulas Nr. 1069/2009 3. panta 11. punktā uzņēmējs ir definēts kā “fiziska vai juridiska persona, kuras reālā pārziņā ir kāds no dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem vai atvasinātiem produktiem, tostarp pārvadātāji, tirgotāji un izmantotāji”.

³⁶ no C-21/19 līdz C-23/19, EU:C:2020:226.

³⁷ Skat. arī šo secinājumu 50. un 56. punktu.

³⁸ Tas principā nozīmē, ka dzīvnieku izcelsmes blakusprodukta dzīves ciklam, kas sākas ar klasifikāciju trešajā kategorijā – ja ir ievērotas visas Regulas Nr. 1069/2009 prasības, it īpaši tās, kuras attiecas uz risku –, ir jābeidzas šajā kategorijā.

izvairītos no jebkāda piesārņojuma riska³⁹. Tāpat gan dalībvalstīm ar oficiālo kontroli palīdzību⁴⁰, gan pašiem uzņēmējiem, piemērojot pašpārbaudes savos uzņēmumos⁴¹, ir uzraudzības pienākums visas darbību ķēdes garumā.

86. Šie preventīvie noteikumi lielā mērā izskaidro, kāpēc tādām izmaiņām, kuras tiek aplūktas pamatlietā, būtu jābūt izņēmumam. Turklāt gadījumā, ja šādas izmaiņas rodas, Regulas Nr. 1069/2009 4. panta 2. punktam būtu jābūt būtiskai lomai, izraisot pārklasificēšanu. Proti, atgādinot, ka likumdevējs nav formāli paredzējis materiālu pārklasificēšanu⁴² – kāds gan būtu šīs tiesību normas pastāvēšanas iemesls, ja to nevarētu ņemt vērā, kad uzņēmēji saskaras ar šādām izmaiņām, kas izraisa likumdevēja noteiktās klasifikācijas loģikas neievērošanu?

87. Treškārt, lai gan Regulā (EK) Nr. 1774/2002⁴³, kas bija pašreizējās regulas priekštece, nebija līdzīgas tiesību normas, likumdevējs savā priekšlikumā Regulai Nr. 1069/2009, lai izstrādātu metodi, kas būtu lielākā mērā balstīta uz risku, vēlējās nostiprināt uzņēmēju galveno atbildības jomu attiecībā uz šajā regulā paredzētajām prasībām pārtikas un dzīvnieku barības higiēnas jomā⁴⁴.

88. Tādēļ materiāla sākotnējā klasificēšana īpašā kategorijā vienmēr ir jākontrolē un vajadzības gadījumā jāpielāgo veselības apdraudējumam, ko šie materiāli var radīt, tostarp vai nu svešķermeņu klātbūtnes dēļ, vai arī sadalīšanās vai sabojāšanās, vai pat šo abu faktoru dēļ.

89. *Toropet* izvirzītie un iesniedzējtiesas atkārtotie apsvērumi par dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu kā trešās kategorijas materiālu galalietojumu neatspēko šo secinājumu.

5. Par materiālu izmantošanas nenozīmīgumu klasificēšanas nolūkā (Regulas Nr. 1069/2009 14. panta d) punkts)

90. Iesniedzējtiesa gan attiecībā uz materiāliem, kuri ir sajaukti ar svešķermeņiem, gan materiāliem, kas ir sadalījušies vai sabojājušies, min argumentu, ka sākotnējo materiālu klasificēšana trešajā kategorijā varētu tikt saglabāta, ņemot vērā to galalietojumu trešajā kategorijā (reģenerācija vai likvidēšana), proti, izmantošanu citiem mērķiem, nevis dzīvnieku barības ražošanai⁴⁵. Līdz ar to ierobežojums attiecībā uz sadalīšanās vai sabojāšanās neesamību, kas paredzēts Regulas Nr. 1069/2009 14. panta d) punktā, esot piemērojams tikai saistībā ar materiālu izmantošanu.

91. Atzīstu, ka šāda interpretācija pirmšķietami nav pilnīgi bezjēdzīga. Tomēr, tāpat kā Komisija, es uzskatu, ka šāda interpretācija būtu pretrunā gan Regulas Nr. 1069/2009 mērķim, gan struktūrai.

³⁹ Šajā nolūkā uzņēmējiem ir jāisteno atbilstošs pasākumu kopums savu konteineru un transportlīdzekļu tīrīšanai un dezinfekcijai un jāuztur savas iekārtas labā stāvoklī (skat. it īpaši Regulas Nr. 1069/2009 25. panta 1. punkta d) un e) apakšpunktu).

⁴⁰ Skat. Regulas Nr. 1069/2009 4. panta 3. punktu un 45. pantu, kā arī Regulas Nr. 142/2011 32. pantu.

⁴¹ Skat. Regulas Nr. 1069/2009 28. pantu.

⁴² Skat. šo secinājumu 47. punktu.

⁴³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2002. gada 3. oktobris), ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, kuri nav paredzēti cilvēku uzturam (OV 2002, L 273, 1. lpp.).

⁴⁴ Skat. Priekšlikuma Regulai Nr. 1069/2009 paskaidrojuma raksta 6. punkta ii) apakšpunktu.

⁴⁵ Skat. šo secinājumu 29. punktu.

92. Proti, šis Regulas Nr. 1069/2009 14. panta d) punktā paredzētais ierobežojums nenozīmē, ka tādi materiāli kā pamatlietā aplūkotie ir jāatstāj trešajā kategorijā. Šajā ziņā 12., 13. un 14. pantā nav norādītas prasības, kas jāievēro, lai klasificētu materiālus kategorijās⁴⁶, kuras ir noteiktas vienīgi šīs regulas 8.–10. pantā.

93. Turklāt, ja tiktu ņemts vērā materiālu galalietojums, tiktu pievienota papildu prasība to klasifikācijai, ko likumdevējs nav ne paredzējis, ne vēlējies⁴⁷. Dzīvnieku izcelsmes blakusprodukta galalietojums ir atkarīgs no tā klasifikācijas, nevis otrādi.

94. Tādējādi Regulas Nr. 1069/2009 14. panta d) punktā iekļautais ierobežojums, saskaņā ar kuru trešās kategorijas materiāli nedrīkst būt izmainīti sadalīšanās vai sabojāšanās rezultātā, ja tos ir paredzēts pārstrādāt un izmantot, it īpaši dzīvnieku barības ražošanai, tikai atgādina nepieciešamību šiem materiāliem neradīt nepieļaujamu risku cilvēku un dzīvnieku veselībai.

95. Līdz ar to Regulas Nr. 1069/2009 14. pants neapdraud klasifikācijas loģiku, ko likumdevējs ir ieviesis ar minētās regulas 7.–10. pantu un kas ir izklāstīta visu šo secinājumu garumā.

V. Secinājumi

96. Ņemot vērā iepriekš minēto vērtējumu, ierosinu Tiesai uz *Verwaltungsgericht Gera* (Gēras Administratīvā tiesa, Vācija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1069/2009 (2009. gada 21. oktobris), ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1774/2002, 7. panta 1. punkts, 9. panta h) punkts un 10. panta a) un f) punkts, tos lasot Regulas Nr. 1069/2009 4. panta 2. punkta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, kuri ir sākotnēji iedalīti trešās kategorijas materiālā minētās regulas 10. panta a) un f) punkta izpratnē un kuri ir mainījušies sadalīšanās vai bojājumu dēļ, vai kuri ir sajaukti ar tādiem svešķermeņiem kā apmetuma gabali vai zāģu skaidas, tādējādi, ka minētais materiāls vairs nav derīgs lietošanai pārtikā un/vai nav tāds, kas nerada pilnīgi nekādu risku cilvēku vai dzīvnieku veselībai, neatbilst ar iedalījumu šajā kategorijā saistītajam riska līmenim un attiecīgi ir jāiedala zemākā kategorijā.

⁴⁶ Kā esmu atgādinājis šo secinājumu 54. un 55. punktā, Regulas Nr. 1069/2009 12., 13. un 14. pantā ir tikai izveidoti iespējamie izmantošanas saraksti attiecībā uz šīs regulas 8., 9. un 10. pantā attiecīgi minētās pirmās līdz trešās kategorijas materiāliem, bet vienmēr atbilstoši riska pakāpei, ko ietver atšķirīgās kategorijas.

⁴⁷ Proti, tas novestu pie pretējām situācijām, kurās sapelējuši vai ar svešķermeņiem sajaukti materiāli būtu jāpārklasificē otrajā kategorijā, jo tie ir paredzēti dzīvnieku barībai, taču tie tiktu saglabāti trešajā kategorijā, jo tos var izmantot citiem mērķiem.